

Ljungbyhed den / 1971.

Nr. 491 A

Byggnadsnämnden i Riseberga kommun,
Ljungbyhed.

Härmed får jag på Riseberga Hembygdsförenings vägnar anmäla om byggnadstillstånd - flyttning av soldattorpet, Storgatan 12, Ljungbyhed till Hembygdsparken på plats enligt bifogad skiss, Bil. 1.
Torpet tillhör f n Kronan och är ursprungligen uppfört som cavallierpaviljong strax före Kronprinsens besök på Ljungby Hed år 1860.

Soldattorpet avses rivas vid eventuellt köp och nybyggnation på tomt. Den presumtive ägaren till tomt och torp har erbjudit Riseberga Hembygdsförening torpet för flyttning.

Soldattorpet tillhör en rad samtida byggnader, som uppfördes längs nuvarande Storgatans södra sida. Av dessa finns även "Kungl Köket" och Röda Korsets lokal kvar.

Torpet är f n försett med plåttak, som avses ersättas med spån- eller halmtak. Flyttningen skall, om de tekniska omständigheterna så medgiva, ske utan nedmontering. Den nya grunden blir en fogad stengrund. Torpet avses även interiörmässigt återställas i sitt originaleckick.

Bil. 2

Torpet torde kunnas utnyttjas som sommarbostad för en eventuell vaktmästare (pensionär) för Hembygdsgården.

Ljungbyhed den / 1971.

And. Larsson
Ordförande

I vårt landskap är Skånes Hembygdsförbund sedan gammalt huvudman för länssantikvarieorganisationen. Finansieringen har i huvudsak skett genom direkta bidrag från landstingen och staten. Utvecklingen på det offentliga- rättsliga området gjorde det dock under 1970-talet alltmera nödvändigt att se över organisationen. De fortsatta statsbidragen enligt en rikemall till ett museum i vardera länet, vilka genom avtal vidareförmedlade andelen för den yttre kulturminnesvärden till Skånes Hembygdsförbund. Diskussioner inleddes om någon form av stiftelsebildning för den yttre kulturminnesvärden såsom en mera permanent lösning för vårt landskap. Förbundets sida var strävan att skapa en sektorsgaranti för den fortsatta fälbekvningen och att fungera som en sammanhållande faktor i en region med flera, större museer.

Från bl a centralt håll var man dock angelägen om att smörva verksamheten i länmuseer. För Kristianstads del tillsatte landsting och kommun en ledningsgrupp i maj-juni 1984 och den 11 jan 1985 presenterade den utredaren Sven Nilsson sitt remissförslag för parterna. En fullständig integration med musei- och utställningsverksamheten till ett länsmuseum i Kristianstad framhövdes starkt som huvudalternativet, med landsting, förbund och kommun som stiftare. Vid en livlig remissomgång vidhöll förbundet inledningsvis sitt krav på två skilda stiftelser, medan Statens Kulturråd och Riksantikvarieämbetet gav tydliga signaler om en mera långtgående samordning. Nya förhandlingar upptogs och den 26 aug 1986 nådde landstinget, Kristianstads kommun och Skånes Hembygdsförbund genom sina representanter full enighet om en gemensam stiftelse för ett länsmuseum i Kristianstad. Detta skulle nu omfatta alla de verksamhetsgrenar och funktioner, som närmare definierades i samband med riksdagens beslut 1977 om ett regionmuseum i varje län. Enighet kunde uppnås genom den kompromissen, att verksamheten under en stiftelsestyrelse indelades i två enheter, vardera direkt ansvariga inför styrelsen: en museienhet med länsmuseichef och en kulturminnesvårdenhet med anslutande förbunds-kansli, där länssantikvarien skulle vara chef. Förutom av ordföranden, Thage Persson, och sekreteraren, Lars Wahlborg, undertecknades förslaget, förlanstinget av Åke Lind, för kommunen av Torsten Falck och för hembygdsförbundet av Erik Jönsson. Man drog en lättadad suck över att äntligen ha funnit en lösning, som genom ömsesidiga eftergifter föreföll att hjälpligt tillgodose alla parterers intresse och kravet på ändamålsenliga funktioner. Kristianstad läns museum tycktes inom en snar framtid kunna bli ett faktum.

När Föreningsrådet fick förslaget på remiss, ville man endast i statuterna ha det tillägget, att stiftarna måste vara eniga vid framtida stadgeändringar. Tanken var helt enkelt, att den antagna modellen inte när som helst skulle kunna ändras utan förbundets medverkande. Den 26 november accepterade L-landstinget i princip förslaget om en trepartsstiftelse, medan Kristianstad avvisade förbundets krav på "vetorätt" mot stadgeändringar. Förbundet tog då tillbaka kravet mot villkoret, att man i statuterna fick inskriva vissa garantier för den yttre kulturminnesvärden och förbundets kansli.

Den 26 maj 1987 fick modellen sitt stöd av Statens Kulturråd, som nu skrev, att "den bästa utgångspunkten för stiftelsebildning fann man vara det förslag till stadgar för stiftelsen som förelåg sedan augusti 1986 - ". Det fanns dock ett viktigt förbehåll: "med förändringen om en museichef för hela verksamheten". Än en gång reviderade då förbundet genom att vid sitt årsmöte i Trollhättens den 14 juni 1987 bifalla det tidigare förslaget med den ändringen, att "länsmuseichefen är chef för den samlade verksamheten, och länssantikvarien hans ställföreträdare."

Man trodde väl nu, att de sista hindren för ett samgående skulle vara undanröjda. Men så icke. Ett överarbetat förslag till arkund och stadgar utgick från arbetsutskottets försten Falck i juli 1987. I en skarp inlägg från landsantikvariekontorets personal tog man avstånd från det nya förslaget, som innebar avsteg från tidigare överenskom- melse och årsmötets enhälliga förslag till kompromiss i bl a chefs- frågan. Parterna representeranter sammanträdde därefter i interimis- styrelsen den 25 september och antog förslag till stadgar och arkund. Därpå slog man för första gången fast att stadgeändringar krävde enlig- het mellan stiftarna. Vidare skrev man:

"Länsmuseiverksamheten ledes av en länsmuseichef. (Under länsmusei- chefen) svarar landsantikvarien för planering, ledning och samordning av den yttre kulturminnesvården och dess ekonomi. (Övriga verksamhets- områden ledes på motsvarande sätt.) Landsantikvarien ansvarar härut- över för hembygdsförbundets kanslifunktion." (parenteserna av mig)

Än en gång retirerade förbundet, nu genom styrelsebeslut den 6 okto- ber 1987. Man förklarade sig tillfreds med den nya formuleringen. Förutsatt att de delar ströks, som ovan satts inom parentes. Därmed ansåg styrelsen, att i varje fall de grundintentioner, som tagits av stämman, fanns med. Man gav som synes efter ifråga om ställföre- trädarskapet men ville bibehålla garantierna åt den yttre kultur- minnesvården. Interimistyreleens arbetsutskott vågrade dock stryka något. Följden har blivit att förbundet inkallat en extrastämma, som hölls i Bäckaskog den 21 november. Dessförinnan sammanträdde styrel- sen den 5 november och föreningsrådet den 9 november.

Vid sitt sammanträde den 5 november gav styrelsen för Skånes Hembygds- förbund efter för kravet på strykningar. Till protokollet anteckna- des dock, att arkundens § 2 skulle vara normgivande vid organisation av ledning och personal.

Hur bör man då ställa sig i det kritiska nuläget? Till årsmötets ställföreträdaemodell blev det som synes ett blankt nej. Men därtill missar man framför allt poängen att ett länsmuseum bör ha två likvär- diga verksamhetsområden: yttre kulturminnesvård och musei- och ut- ställningsverksamhet. Förkastas denna grundidé redan på organisation- stadiet, kan hela inriktningen komma att bli förfelad.

Blev det verkligen så fel i Trollenäs? Jag vet inte vad den ärade läsarens anser, men själv tror jag mig med stöd av det ovanstående kunna konstatera, att förbundets handlande under i varje fall de två senaste åren präglats av en långtgående och konstruktiv kompro- missvilja, diktat av den förhoppningsvis gemensamma målsättningen: att till skapa en fri och folkrörelseanknuten kulturinstitution för den samlade, länsmuseala verksamheten, med inbyggda garantier för den yttre kulturminnesvårdens fortbestånd inom den nya ramen.

Billingen den 9 november 1987

Georg Welin

Georg Welin

v ordf i Föreningsrådet